

Nr 113.

Av herr **Leander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer.

I proposition nr 125 till årets riksdag har Kungl. Maj:t hemställt om pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer samt därvid följt det förslag, som efter verkställd utredning framlagts av 1921 års pensionskommitté.

Emellertid har, såsom i propositionen ouförmäles, en ledamot inom kommittén, friherre von Otter, uttalat den mening, att de av kommittén för f. d. befattningshavare i allmänhet föreslagna pensionstilläggen icke lämpade sig för f. d. befattningshavare vid armén och marinen, vare sig med hänsyn till de föreslagna beloppens storlek eller till det pensionsbelopp, vid vilket åtnjutandet av pensionsförbättringsförmånen anses böra upphöra.

Till stöd för denna sin mening har friherre von Otter anført följande:

»Såsom framgår av propositionerna nr 276 och 302 till 1919 års riksdag angående pensionsförbättring för viss personal vid armén och vid marinen samt av den utredning, jag inför kommittén framlagt, utgör pensionen för f. d. befattningshavare vid armén och marinen, som pensionerats före år 1918, blott 40 à 52 procent av sammanlagda avlöningsförmåner, medan däremot pensionen för f. d. befattningshavare i civil tjänst i regel utgör 70 à 72 procent av avlöningsförmåner. Vid framläggandet av förslaget till berörda pensionsförbättring framhölls, att pensionsförmåner för f. d. militära befattningshavare vid en blivande definitiv pensionsreglering borde såsom för f. d. civila befattningshavare utgå med 70 procent av avlöningsförmåner, sådana dessa då voro tänkta. Vid den tillfälliga pensionsregleringen reducerades emellertid, vid det förhållande, att befattningshavare ej erlade pensionsavgift på pensionsförbättringen och

de avgifter, som på den egentliga pensionen erlagts, varit relativt låga, de sålunda bestämda pensionsförmånerna med 10 procent, vadan alltså pensionsförbättringen blev så bestämd, att den tillika med övriga pensionsförmåner kom att utgöra 63 procent av löneförmånerna. Enligt det sedermera vid innevarande års riksdag antagna avlöningsreglementet, som träder i kraft den 1 januari 1922, kommer detta procentförhållande att i någon mån ytterligare sänkas och endast utgöra 55 à 60 procent.

Då de före år 1918 pensionerade f. d. militära befattningshavarna alltså åtnjota mycket låga pensioner i jämförelse såväl med f. d. civila befattningshavare som med senare pensionerade militärer, måste enligt min mening åt dem beredas ett icke obetydligt högre tillägg än enligt kommitterades förslag; och har jag funnit stöd för denna uppfattning i vad som vid 1920 och 1921 års riksdagar förekommit vid behandling av förslag om pensionsförhöjning åt före år 1918 pensionerade underofficerare (se motion nr 115 i andra kammaren år 1920, bankoutsrottets däröver avgivna utlåtande nr 54 och andra kammarens protokoll nr 59 § 12 ävensom motionen nr 115 i andra kammaren år 1921, bankoutsrottets utlåtande nr 11A, punkten 12, samt andra kammarens protokoll nr 20 § 6).

Väl skulle det hava varit önskvärt att dessa pensionärer kunnat beredas ett sådant tillägg, att sammanlagda pensionsförmånerna kommit att uppgå till omkring 63 procent av de av dem vid avgången uppburna löneförmånerna. Med hänsyn till kostnaderna och nuvarande statsfinansiella läge torde emellertid saken nu — i avvaktan på den definitiva pensionsreglering, som i en framtid kan komma att äga rum — böra provisoriskt så ordnas, att sammanlagda förmånerna för dessa pensionärer kommer att ungefär uppgå till det procentförhållande, som från år 1922 blir gällande för nya pensionärer eller alltså 55 à 60 procent av avlöningsförmånerna. Av den tabell, jag för kommittén framlagt beträffande de tillägg, som med tillämpning härav skulle erfordras, framgår, att tilläggen under sådan förutsättning skulle bliva mycket varierande, men då det givetvis vid en provisorisk åtgärd av ifrågavarande slag är av vikt att erhålla ett något så när enhetligt tillägg, har ett medelvärde sökts, som kunde lämpa sig för alla eller åtminstone för ett flertal lönegrader. En i sådant ändamål företagen undersökning har givit vid handen, att ett pensionstillägg av 360 kronor är lämpligt för alla grader utom i fråga om sergeanter och underofficerare av 2. graden, för vilka tillägget lämpligen synes kunna bestämmas till 240 kronor. Det pensionsbelopp, utöver vilket pensionstillägg ej bör ifrågakomma, har jag ansett böra begränsas till 2,800 kronor, varigenom bland regementsofficerarna blott de majorer (10 st.),

vilka pensionerats före år 1913 och nu äro i åtnjutande av detta belopp i pension, skulle komma att erhålla pensionstillägg.

Verkställd undersökning har givit vid handen, att i intet fall pensionsförmånernas summa kommer att uppgå till de belopp, som f. d. befattningshavare, vilka åtnjuta pension från den 1 januari 1918 eller senare, erhålla.»

Den kostnadsökning, som skulle föranledas av nämnda förslag, har av friherre von Otter beräknats, vad angår pensionstillägget, till 350,000 kronor, vartill skulle komma dyrtidstillägg därå, så länge sådant kommer att utgå.

Då friherre von Otter enligt vår åsikt anfört fullgoda skäl för sitt förslag, drista vi oss framlägga detsamma för riksdagen samt uttala förhoppning om att riksdagen genom att antaga detsamma måtte åstadkomma jämkning i den skillnad med hänsyn till pensionsförhållanden, som äger rum emellan f. d. civila och militära befattningshavare. Vi hemställa alltså vördsamt,

att riksdagen ville godkänna Kungl. Maj:ts i proposition nr 125 framlagda förslag om pensionstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, såvitt angår f. d. civila befattningshavare, men i fråga om f. d. militära befattningshavare, som avgått med pension före år 1918, besluta, att dylikt tillägg skall per år utgå med 240 kronor till den, som vid avskedstagandet tillhört sergeantgraden eller varit underofficer av 2:dra graden, samt med 360 kronor till den, som tillhört annan grad, dock att pension och tillägg ej må tillsammans överstiga 2,800 kronor,

ävensom besluta, att vederbörande anslag höjas med de belopp, som påkallas av ett bifall till detta vårt förslag.

Stockholm den 14 mars 1922.

Ulrik Leander.

J. G. Carlsson.

K. von Geijer.

Olof Carlsson.